

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

תחל שנה וברכותיה. טועמי"ה חיים זכו.

בְּרֵאשִׁית (טפחא) בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ (בראשית א, א)

רבי משה חיים לוצאטו, רמח"ל, מתאר¹ את השותפות בין הקב"ה וישראל בתיקון הבריאה: "והנה הקב"ה מחלק מעצם הנהגתו לכנסת ישראל להיותה שותפת עמו בהשלמת הבריאה שיהיה הוא ית' מתקן מצד אחד, והיא מצד אחר, ומיניה ומינה יסתיים התיקון השלם. ובבחינה זאת אמרו ז"ל במדרש (שהש"ר ה, ב; וילק"ש שם) "יונתי תמתי-תאומתי". ומצינו בכתוב ענין התחבר ההשפעה והקבלה להשלמת הנמצאות שאמר (ישעיהו מח, יג) "אף יְדִי יִסְדָּה אֶרֶץ וְיָמִינִי טָפְחָה שָׁמַיִם קָרָא אֲנִי אֶלֵיהֶם יַעֲמְדוּ יַחְדָּו". שהשמים משפיעים והארץ מקבלת, ואף על פי כן שניהם שקולים זה כזה, מצד השתלם המציאות מבין שניהם, על כן אמרו במדרש הנ"ל (ילק"ש שם) 'כביכול לא אני גדול ממנה ולא היא גדולה ממני'. "ע"כ.

ונרמז בטעמים: המלה "בְּרֵאשִׁית" רומזת לעם ישראל, כדברי חז"ל שהעולם נברא "בשביל ישראל שנקראו ראשית"². הטעם טפחא רומז לקב"ה "אף יְדִי יִסְדָּה אֶרֶץ וְיָמִינִי טָפְחָה שָׁמַיִם" (ישעיהו מח, יג). המלה

בְּרֵאשִׁית בטעם טפחא, רומזת איפא לשותפות בין הקב"ה וישראל בתיקון הבריאה, כדברי רמח"ל.

שלום המאירי

בְּרֵאשִׁית (טרחא) בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ (בראשית א, א)

רבי יוסף חיים מבגדד מבאר³ שנרמזה עם הטעם, המלה "שבט":

"רמז נכון במלת 'בראשית' שהתחילה בה התורה, כי התורה היא כלולה מן אותיות ונקודות וטעמים, לכן מלת 'בראשית', שהיא התחלת התורה התחילה באותיות באות ב' ובנקודות שבא ובטעמים טרחא הרי כאן צירוף שבט. ולכן בניו של יעקב אבינו ע"ה שיצאו מהם כל בית ישראל נקראו כל אחד בשם שבט, כי ישראל כולם נשמותיהם אחוזים בתורה וכמ"ש דורשי רשומות ישרא"ל ראשי תבות יש' ש'שים ר'יבוא א'ותיות ל'תורה. וכן אמרו בזוה"ק: 'קב"ה ואורייתא וישראל כולא חד'. ועל כן האבות שיצאו מהם נקראו כל אחד 'שבט' על שם התורה המתחלת בבית באותיות, ובשבא בנקודות, ובטרחא בטעם, שהם ראשי תבות שבט".

¹ דעת תבונות, מהדורת רבי חיים פרידלנדר, עמ' קעג.

² ויקרא רבה לו, ד הובא ברש"י בראשית א, א.

³ עוד יוסף חי דרושים, פרשת בראשית.

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים (בראשית א, א)

התורה מסתיימת במלים "לְעֵינֵי כָל-יִשְׂרָאֵל". רבי יהודה רוזנברג מחבר אותן⁴, על פי הטעמים, לתחילת התורה, כאילו כתוב "כל ישראל בראשית":

וְלִכְל הַיָּד הַחֲזָקָה וְלִכְל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מִשֶּׁה לְעֵינֵי כָל-יִשְׂרָאֵל בְּרֵאשִׁית. כדי לקשר סיום התורה עם התחלתה צריך לדקדק מדוע נרשם טפחא שהוא טעם מפסיק תחת לְעֵינֵי. הלא מוטב שם טעם מרכא. וכן יש לדקדק מדוע נרשם טעם טפחא תחת תיבת בְּרֵאשִׁית. הלא מוטב שם טעם מרכא.

יש לומר שזה רמז שכל נשמות ישראל יש להם אחיזה והתקשרות באותיות התורה. ולכן אמרו דורשי רשומות שתיבת ישראל⁵ ל תרמז בראשי תיבות: יש ש'שים ר'בוא א'ותיות ל'תורה. (הגם שיש הרבה יותר בעם ישראל כן ירבו. אבל ענין זה יתורץ כי האותיות של לשון הקודש יש להם מלואים ומלואי מלואים וכן הלאה). וכל מה שהאיש גדול יותר נשמתו קרובה יותר לאותיות שבתורה.

ובזה יובן "כל ישראל בראשית". ג' תיבות האלו הן על פי רמז מחוברות זו לזו⁵. לרמז שנשמות כל ישראל הן המה מקושרות בראשית. כלומר בתורה שנקראת "ראשית". הבי"ת שימושית של דבקות והתחברות זה עם זה. כמו אחזת ביד ימיני. ועל זה אמרו חז"ל קוב"ה אורייתא וישראל חד אינון.

בְּרֵאשִׁית (טפחא) בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם (טפחא) וְאֶת הָאָרֶץ (בראשית א, א)

רבי יעקב ליב בנדזאמין מבאר⁶ שטעמי הטפחא רומזים לקב"ה הקורא כביכול בתורה:

בְּרֵאשִׁית בטעם טפחא וכן הַשָּׁמַיִם בטפחא, והטפחא היא מימין התורה דהיינו כשהיא פתוחה נגד האדם הקורא בה היא משמאל האדם הקורא [ושמאל הקורא הוא מול ימין התורה] ופניה של הטפחא סובבת כלפי ימין הקורא, דהיינו גם ימין הקב"ה שהוא משתעשע עמה וקורא בה, רמז ל"וימיני טפחה שמים" (ישעי' מח, יג).

⁴ פרי יהודה, רבי יהודה יודל רוזנברג, בילגוריי תרצה, עמ' 159.

⁵ כאמור, הטפחא ב"לעיני" מפרידה את המלים "כל ישראל" כך שהן מתחברות למלה "בראשית", שאף היא מופרדת בטפחא מהמלה "ברא".

⁶ חלק יעקב, רבי יעקב ליב בנדזאמין, ניו יורק, אחרי תרעו, עמ' 17.